

Vlaams
Parlement

ingediend op **1874** (2018-2019) – Nr. 2
28 februari 2019 (2018-2019)

Verslag

namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuur,
Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn
uitgebracht door Johan Danen

over het ontwerp van decreet

tot wijziging van diverse bepalingen
van titel X van het decreet van 5 april 1995
houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid
en het decreet van 23 december 2011
betreffende het duurzaam beheer
van materiaalkringlopen en afvalstoffen

Samenstelling van de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn:

Voorzitter: Tinne Rombouts.

Vaste leden:

Piet De Bruyn, Andries Gryffroy, Axel Ronse, Ludo Van Campenhout, Wilfried Vandaele, Elke Wouters;
Robrecht Bothuyne, Lode Ceyssens, Tinne Rombouts, Valerie Taeldeman;
Gweny De Vroe, Bart Tommelein;
Rob Beenders, Bruno Tobback;
Johan Danen.

Plaatsvervangers:

Jelle Engelbosch, Sofie Joosen, Jos Lantmeeters, Jan Peumans, Grete Remen, Sabine Vermeulen;
Sonja Claes, Jos De Meyer, Bart Dochy, Orry Van de Wauwer;
Willem-Frederik Schiltz, Sas van Rouveroi;
Bert Moyaers, Els Robeyns;
Elisabeth Meuleman.

Toegevoegde leden:

Stefaan Sintobin;
Hermes Sanctorum-Vandevoorde.

Documenten in het dossier:

1874 (2018-2019) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

1. Toelichting	4
2. Bespreking	5
3. Stemming	7
Gebruikte afkortingen	8

De Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn besprak op 26 februari 2019 het ontwerp van decreet tot wijziging van diverse bepalingen van titel X van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen (*Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 1874/1).

1. Toelichting

Minister *Koen Van den Heuvel* stelt vast dat over dit onderwerp een en ander al in de pers kwam, buiten zijn toedoen. Hij vervolgt dat het ontwerp van decreet het wettelijke kader creëert voor het asbestafbouwplan dat vorig jaar door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd. Doel is een versnelde afbouw van risicovolle, asbesthoudende materialen met het oog op een asbestveilig Vlaanderen in 2040. Hiervoor komen er ondersteunende en ontzorgende instrumenten.

Asbesthoudende materialen werden vroeger veelvuldig toegepast in gebouwen en infrastructuur. Die asbesthoudende materialen bevinden zich stilaan in een fase dat ze gezondheidsrisico's kunnen veroorzaken voor de mens en het leefmilieu verontreinigen. Om de gevolgen van natuurlijke verwerking en veroudering van asbesthoudende materialen tegen te gaan, worden de asbesthoudende materialen in kaart gebracht en wordt er gestreefd naar een generieke verwijdering bij werken en een versnelde verwijdering van risicohoudende asbesttoepassingen tegen respectievelijk 2034 en 2040. Dat lijkt misschien een lange periode, maar er is rekening gehouden met de beschikbare middelen en mogelijkheden om asbest te verwijderen. Zonder bijkomend beleid zal Vlaanderen ten vroegste in 2070 asbestveilig zijn. De asbestveiligdoelstelling impliceert een versnelde afbouw vanuit een risicogebaseerde, economisch proportionele en maatschappelijk batige benadering. Het voorbeeld dat daarbij wordt gegeven door de overheid zelf, is essentieel.

Gebouwen en infrastructuur in Vlaanderen bevatten naar schatting nog ruim 2 miljoen ton aan asbesttoepassingen. De kans dat er één of meerdere asbesttoepassingen zitten in woningen, appartementen, landbouwbedrijven of publieke gebouwen, gebouwd voor 2001, is groot. De kans is het grootst als er nog geen totaalrenovatie werd uitgevoerd, vooral voor gebouwen van vóór 1980. Door verwerking en veroudering komen asbestvezels vrij die door luchtcirculatie of verplaatsing via kledij, schoeisel of materieel gehele gebouwdelen kunnen contamineren.

De eerste stap is een asbestinventaris. Hoewel burgers reeds geadviseerd worden zorgvuldig om te gaan met asbesttoepassingen en de asbesttoepassingen in slechte staat te verwijderen, blijkt dat in de praktijk minder evident. Het identificeren van de meer dan 3500 verschillende asbesttoepassingen en de beoordeling van hun staat vergt immers een gespecialiseerde expertise die burgers zelf zelden of nooit bezitten, of die binnen de bestaande werkgeversverplichtingen (federale bevoegdheid) slechts ten dele wordt ingevuld. Het merendeel van de gebouwen met een risicobouwjaar valt buiten deze werkgeversverplichtingen. Dit ontwerp van decreet creëert een kader voor de inventarisatie, het beheer en de verwijdering van asbesthoudende materialen in specifieke gebouwen en infrastructuur.

De inventarisatieplicht wordt onder meer gekoppeld aan verkoop. Zo wordt de marktregulerende meerwaarde maximaal benut. Het biedt de verkoper maar ook vastgoedmakelaars en notarissen meer rechtszekerheid en beschermt de koper door hem te informeren over de aanwezigheid van asbesthoudende materialen en hoe er zorgvuldig mee om te gaan.

Het asbestinventarisatietest wordt afgeleverd door de OVAM op basis van het onderzoek door de erkende deskundige. Het heeft een standaard geldigheidsduur die nog bepaald zal worden door de Vlaamse Regering. De asbestinventarisatiedatabank bevat per unieke locatie de asbestgegevens en biedt op termijn ontsluitingsmogelijkheden voor andere digitale platformen zoals de Woningpas en voor toezichthouders, inspectiediensten en hulpdiensten. De databank zal het mogelijk maken de omvang van het asbestpassief te monitoren, de voortgang van het afbouwbeleid te rapporteren en vooral gericht bij te sturen in functie van gedetecteerde knelpunten bij bepaalde categorieën van asbesthoudende materialen, constructies en of doelgroepen.

Tegen 2032 moeten alle gebouweigenaars van toegankelijke constructies met risicobouwjaar, dus gebouwd voor 2001 beschikken over een asbestinventarisatietest. Dit is nodig omdat het jaarlijkse inventarisatietempo gekoppeld aan overdrachten, in het bijzonder voor residentieel vastgoed, niet volstaat om tijdig het asbestpassief tegen 2032 in kaart te brengen.

Het verspreiden van asbestvezels, het veroorzaken van emissie naar mens en milieu en het achterlaten van asbesthoudende afvalstoffen is al in algemene bepalingen binnen de milieuregelgeving verboden. Het ontwerp expliciteert een aantal specifieke handelingen die verboden worden, bijvoorbeeld het plaatsen van zonnepanelen of overzetdaken op asbesthoudende dak- en gevelbekleding of het ontmossen van asbestcement daken en gevels.

De minister is zich bewust van de lange weg, die zowel van overheden als particulieren belangrijke financiële inspanningen zal vergen. Er mag echter niet langer getalmd worden met maatregelen tegen een materiaal dat zo bedreigend kan zijn voor de volksgezondheid. De OVAM wil iedereen maximaal begeleiden om asbesthoudende materialen op een zo veilig mogelijke wijze te verwijderen. In de komende jaren zullen hiervoor voldoende middelen moeten worden vrijgemaakt.

2. Bespreking

Ook N-VA vindt de inventarisatie van asbest belangrijk, aldus *Elke Wouters*. Zo zullen kopers vooraf kunnen inschatten hoeveel de verwijdering ervan hun zal kosten. Kan een asbestdeskundige voldoende waarheidsgetrouw bepalen of en waar er verborgen asbest in een woning zit? Welke technieken kan hij daarvoor gebruiken? Naar schatting zou er nog een 86.000 km² asbest op daken liggen. Het agentschap Informatie Vlaanderen en de VITO onderzoeken de mogelijkheid om asbest op daken via luchtbeelden op te sporen. Ze vraagt de minister wat meer informatie over dat proefproject. Heeft de OVAM al een kostenraming gemaakt om dat systeem te veralgemenen? Denkt de minister dat die opsporingswijze cruciaal is om de daken tegen 2034 asbestvrij te maken?

Johan Danen vindt namens Groen dat met dit ontwerp de berg een muis gebaard heeft. Nochtans is er al vijf jaar verlopen sinds de regeerverklaring en twee jaar sinds de gedachtewisseling over het asbestafbouwplan (*Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 1144/1). Ook de deskundigen, de praktijkmensen en de adviesverlenende instanties, zelfs enkele meerderheidspartijen vinden dat de wetgever verder had moeten gaan. Asbest is een onderschat probleem. Hij herinnert aan wat Sven De Mulder van OVAM twee jaar geleden in de commissie zei, namelijk dat er een vals gevoel van asbestveiligheid heerst. De studies die aan de basis van het ontwerp liggen, bewijzen inderdaad dat de situatie erger is dan gedacht. De vooralsnog beperkte maatregelen volstaan in geen geval voor de immense opdracht. De totale hoeveelheid asbest wordt op 2,5 miljoen ton geraamd, waarvan 114.000 ton in de scholen, 1 miljoen ton in huizen en appartementen, 0,5 miljoen ton in land- en tuinbouwinstallaties, 700.000 ton in de bedrijven. De slachtofferpiek zal

er helaas nog moeten komen: tot tweeënhalf keer het jaarlijkse aantal verkeersslachtoffers. Nochtans is de bereidheid om actie te ondernemen tegen asbest heel wat minder groot dan voor veiliger verkeer.

De asbestinventaris bij de verkoop van de woningen is een begin. Huurders kunnen echter nog lange tijd in risicovolle gebouwen wonen zonder dat iemand er iets aan doet. In het ontwerp wordt al tegemoetgekomen aan een opmerking van de Minaraad daarover, maar dat is bij lange niet voldoende. De overheid moet inderdaad het voorbeeld geven, maar dat er geen verplichting is voor private en particuliere woningen is een gemiste kans. Een doortastender en sneller optreden had heel wat slachtoffers kunnen vermijden.

De Minaraad, de SERV en de SALV wijzen erop dat er nog asbesthoudende producten ingevoerd worden, bijvoorbeeld scooters met remschijven uit asbest. Hij vraagt de minister bij Europa protest aan te tekenen zodat deze onacceptabele praktijk stopt. Voor de sloop van grote gebouwen is er goede regelgeving, maar voor kleinere en particuliere gebouwen zijn de regels en ook de handhaving ervan veel minder streng. Hij vraagt de minister bijkomend initiatief te nemen opdat ook de sloop van die gebouwen veilig kan.

Tinne Rombouts denkt dat iedereen de gezondheidsrisico's van asbest maximaal en zo snel mogelijk wil indijken. Dat het knelpunt nu erkend wordt en er een georganiseerde aanpak met mijlpaaldoelstellingen komt, is positief. De overheid krijgt een voorbeeldrol en wordt verplicht de materialen te verwijderen. Voorts komen er een inventaris en regels over hoe het asbest te verwijderen. De inventaris zal uitwijzen of extra maatregelen mogelijk zijn. Nu al vreest de sector dat er te weinig erkende aannemers zijn. Het is zaak erover te waken dat niet, zoals in Nederland, de prijzen gigantisch stijgen en het terreinwerk de maatregelen niet kan volgen. Nu er een actieplan is met doelstellingen, is het tijd een grondige sensibilisering te organiseren zodat ieders verantwoordelijkheden duidelijk worden.

Minister *Koen Van den Heuvel* vraagt niet te dramatiseren. Het ontwerp is een grote stap voorwaarts: een versnelde afbouw tegen 2040 voor particulieren en tegen 2034 voor overheidsgebouwen. In het ontwerp staat trouwens ook dat er geregeld gemonitord wordt zodat er zo nodig sneller kan gegaan worden. Het is nu zaak een stevig actieplan te maken, waar sensibilisering deel van uitmaakt. Op de sociale media wordt de minister daarover aangepakt, in twee richtingen, zo wordt de minister afgeschilderd als een minister van procedures en kosten. Het is zaak een gezond evenwicht te bewaren. Er moet geïnvesteerd worden in de opleiding van asbestexpert. Daarbij zal ook bekeken worden hoe er omgegaan wordt met verborgen asbest.

Elke Wouters herhaalt haar vraag naar de technieken om verborgen asbest terug te vinden. En wat met het proefproject om asbesthoudende daken op te sporen via luchtbeelden?

Johan Danen gunt het de minister dat hij herinnerd zou worden als de eerste die het probleem echt aangepakt heeft. Dramatiseren is inderdaad niet nodig, problematiseren wel. Veel mensen zien immers het probleem niet, zelfs met een goede ontzorging en subsidieregeling wil niet iedereen in actie komen. Ook heel wat schoolbesturen zagen het probleem niet, terwijl ze met de neus op de feiten gedrukt werden, er geld was en OVAM hen bijstond. De Syntra's en de hogescholen zouden goede opleidingen moeten opzetten, want dit wordt een gigantische business. Nu zijn er al deskundige asbestverwijderingsbedrijven tekort. Hij wil absoluut vermijden dat er mensen ingeschakeld worden uit landen waar asbest nog frequent gebruikt wordt. Zij zijn zich doorgaans onvoldoende bewust van de gevaren waardoor ze er onzorgvuldig mee omspringen. Kortom,

hij zal zich bij de stemming onthouden omdat hij vindt dat het ontwerp niet ver genoeg gaat.

Minister *Koen Van den Heuvel* denkt dat luchtbeelden een interessant hulpmiddel kunnen zijn bij het inventariseren van asbest. Asbest leeft in de publieke opinie. Het klopt dat het moet geproblematiseerd worden, zeker voor overheidsgebouwen, scholen en jeugdlokalen. Voor een project over schoolgebouwen is er 7,5 miljoen euro vrijgemaakt. Jaarlijks maakt de Vlaamse overheid 10 miljoen euro vrij voor asbestverwijderingsprojecten, ook bij particulieren. De overheid neemt haar verantwoordelijkheid, zal het voorbeeld geven en zal de voortgang monitoren en zo nodig een tandje bijsteken. En voor de opleiding van de experts moet er inderdaad een duidelijk kader komen.

3. Stemming

Ter stemming gelegd worden de artikelen 1 tot en met 29, en het ontwerp van decreet tot wijziging van diverse bepalingen van titel X van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen, als geheel, aangenomen met 9 stemmen bij 1 onthouding.

Tinne ROMBOUTS,
voorzitter

Johan DANEN,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

Minaraad	Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen
OVAM	Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij
SALV	Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek